

Raport privind activitatea în cadrul subprogramului de cercetare, etapa 2024

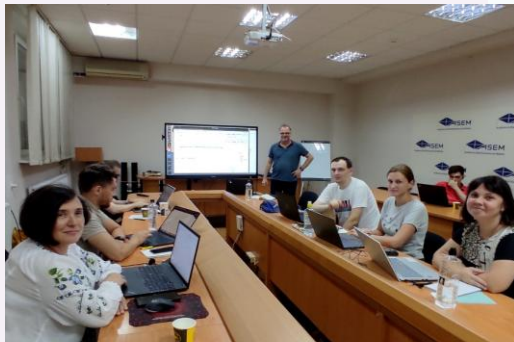
Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană

Prioritatea strategică: Provocări societale

Coordonator: dr., conf. cerc. TIMUȘ Angela

POTENȚIALUL ȘTIINȚIFIC

Numărul de unități per total – 35,5 unități, inclusiv
Conducere – 6 unități
Cercetători științifici – 29,5 unități
Numărul de persoane -53, dintre care 8 doctori
habilitați, 26 de doctori în științe
Doctoranzi – 7 persoane
Tineri cercetători -19 persoane, Ponderea tinerilor
cercetători 35%

Coordonatori responsabili:
PERCIUN Rodica, dr.hab., conf. cercetător;
VINOGRADOVA Natalia, dr., conf. cercetător;
COLESNICOVA Tatiana, dr. conf. cercetător;
POPA Viorica, dr.;
LUCASENCO Eugenia, dr.

Scopul subprogramului - elaborarea unui cadru complex de modele, mecanisme și instrumente în care cerințele de reziliență, dezvoltare durabilă și competitivitatea sunt bazate pe o cercetare științifică complexă, argumentată, inclusiv prin bunele practici ale economiilor europene.

Denumirea etapei 2024

Conceptualizarea cadrului metodologic integrat pentru formularea și măsurarea rezilienței și competitivității economice din perspectiva dezvoltării durabile.

Scopul etapei 2024 *Conceptualizarea și dezvoltarea unui cadru metodologic integrat pentru formularea și măsurarea rezilienței și competitivității economice din perspectiva dezvoltării durabile, prin fundamentarea teoretică a principalelor concepte, monitorizarea tendințelor socio-economice și elaborarea de soluții care să sprijine tranziția către o economie sustenabilă și competitivă, în contextul procesului de integrare europeană.*

OBIECTIVE:

- O.1 Fundamentarea conceptului de reziliență economică prin corelarea indicatorilor macro și micro economici;
- O.2 Monitorizarea tendințelor în economia națională în contextul proceselor de preaderare;
- O.3 Dezvoltarea cadrului teoretic aferent finanțării evaluate din perspectiva impactului de sustenabilitate asupra caracterului rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale;
- O.4 Dezvoltarea conceptului finanțării sustenabile;
- O.5 Fundamentarea modelului de agricultură durabilă prin prisma sporirii rezilienței sectorului agricol;
- O.6 Abordarea metodologiilor de evaluare a competitivității întreprinderilor autohtone;
- O.7 Analiza comparativă a principalilor parametri care determină bunăstarea populației în conformitate cu standardele UE;
- O.8 Identificarea factorilor care contribuie la creșterea nivelului de trai al păturilor vulnerabile: copii, pensionari, persoane cu dizabilități;
- O.9 Diseminarea și promovarea rezultatelor pe dimensiunea academică, la nivelul autorităților publice și de societate;
- O.10 Suport științific la elaborarea și dezvoltarea documentelor de politici sectoriale;
- O.11 Atragerea, pregătirea și promovarea tinerilor cercetători, inclusiv prin doctorat;
- O.12 Dezvoltarea parteneriatelor în cercetare cu instituții/centre de peste hotare, inclusiv cu suportul diasporei.

Acțiunile planificate și executate, etapa a. 2024

1. Fundamentarea și dezvoltarea conceptelor de reziliență economică, competitivitate și finanțare durabilă

Fundamentarea conceptului de reziliență economică într-o abordare integrată. (A1)

Dezvoltarea conceptelor de finanțare pentru economii rezistente, durabile și competitive. (A4)

Elaborarea unui model integrat de agricultură durabilă și sporirea rezilienței sectorului agricol. (A7, A15)

Determinarea indicatorilor pentru măsurarea și monitorizarea rezilienței. (A11)

Elaborarea și fundamentarea metodologiei de evaluare a competitivității întreprinderilor la nivel sectorial și regional. (A19)

2. Monitorizarea tendințelor economice, analize comparative și studiile de bune practici

Monitorizarea tendințelor economice în contextul preaderării la UE și Elaborarea prognozei macroeconomice pentru anul 2024. (A3, A2, A12)

Studiu privind finanțarea sustenabilă și experiența practicilor UE. (A5)

Analiza conceptului de agricultură durabilă și a parametrilor de reziliență, prin prisma bunelor practici europene. (A6)

Analiza comparativă a bunăstării populației conform standardelor UE. (A9, A10)

Acțiunile planificate și executate, etapa a. 2024

2. Monitorizarea tendințelor economice, analize comparative și studiile de bune practici

Analiza noilor instrumente economice și financiare pentru promovarea economiei verzi și circulare. (A13)

Identificarea legăturii dintre finanțare și caracterul rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale. (A14)

Analiza principalilor indicatori ai inegalității veniturilor în țară. (A20)

3. Suport oferit autorităților publice

Elaborarea instrumentelor de sprijin economic pentru antreprenoriatul agricol. (A16)

Analiza sistemului de indicatori pentru competitivitatea întreprinderilor, corelată cu practicile europene. (A17, A18)

Suport științific în elaborarea și dezvoltarea documentelor de politici sectoriale. (A22)

4. Promovare și diseminare

Diseminarea și promovarea rezultatelor științifice la nivel academic, guvernamental și societal. (A21)

Atragerea, pregătirea și promovarea tinerilor cercetători, inclusiv prin doctorat. (A23)

Dezvoltarea parteneriatelor internaționale în cercetare, inclusiv cu sprijinul diasporei. (A24)

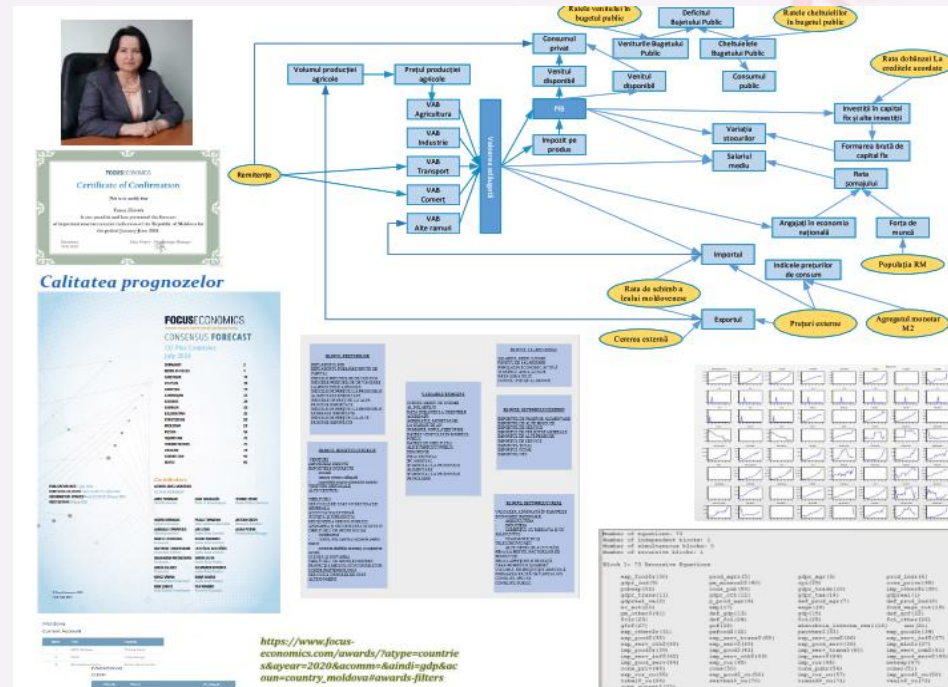
Rezultatele principale obținute în anul 2024

Direcția "Măsurarea rezilienței economice a Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană"

O.1 Definirea *unui sistem integrat de evaluare a rezilienței economice, bazat pe corelarea indicatorilor macro și microeconomici*, și structurat conform cerințelor cadrului normativ și instituțional european și național.

O.2 Monitorizarea evoluției economiei naționale în contextul proceselor de preaderare. S-a actualizat baza de date pentru principalii indicatori macroeconomici și modelul de prognoză pe termen mediu al economiei naționale a Republicii Moldova.

Au fost realizate și estimările cu privire la Produsul Intern Brut Potențial al Republicii Moldova în perioada de referință și estimările pentru anul 2024.

$$\begin{aligned}
 \ln(P_PROD_AGR) &= C(11) + C(12)\ln(PROD_AGRR) + C(13)\ln(P_PROD_AGR(-1)) + C(4)D09 + C(5)D98 \\
 \ln(DEF_PROD_AGR) &= C(1) + C(2)\ln(DEF_PROD_AGR(-1)) + C(3)\ln(P_PROD_AGR) \\
 \ln(EXP_FOODSR) &= C(4) + C(5)\ln(DEF_PROD_AGR/CPIWOLD) \\
 \ln(P_AGR) &= C(6) + C(7)\ln(EXP_FOODSR^{*12A5}) + C(8)BYREND + C(9)D07 + C(10)D03
 \end{aligned}$$

Rezultatele principale obținute în anul 2024

Direcția ”Măsurarea rezilienței economice a Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”

O.2 A fost elaborat un model pentru implementarea proiectelor de instalare a panourilor fotovoltaice în instituțiile publice, incluzând o analiză SWOT.

Modelul evidențiază beneficiile economice, ecologice și sociale, subliniind reducerea emisiilor de CO2 și promovarea energiei regenerabile. Modelul se bazează pe fundamentarea contextuală de evaluare a necesităților și oportunităților de implementare a proiectelor de instalare a panourilor fotovoltaice în instituțiile publice, include o evaluare temeinică a acestor aspecte este esențială pentru asigurarea contribuției la obiectivele de reziliență și dezvoltare sustenabilă a instituțiilor publice.

IMPLEMENTAREA PROIECTELOR DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR PUBLICE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Studiu de caz: Centrala fotovoltaică pentru instituția publică - Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei de Studii Economice din Moldova

Autori: Popa Vioreca, Țirigan Sergiu, Ungur Cristina, Popa Nicolae

Cercetarea a fost elaborată în cadrul Subprogramului 030101 „Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”, finanțare instituțională, (2024-2027).

Rezumat: În eforturile sale de a deveni politică referitoare la mediul și energie, inclusiv decarbonizare, adaptare la schimbările climatice, promovarea eficienței energetice și a sursei regenerabile de energie, Republica Moldova urmează angajamente asumate în cadrul acordurilor internaționale și se aliniază la sistemul de planificare a politicilor al Uniunii Europene. Acesta abordează este în concordanță cu procesul său de integrare europeană și creșterea eficienței economice. Politică pe domeniul energiei urmărește implementarea de politici și măsuri de decarbonizare a sectorului economic, bazate pe cele cinci dimensiuni-cheie ale Uniunii Europene: decarbonizare, eficiența energetică, securitatea energetică, piața internă a energiei, cercetare, inovare și competitivitate. Dimensiunea de decarbonizare a Republicii Moldova se bazează pe Acordul de la Paris, la care țara este parte. Cea de-a cincea comunicare națională prezentată în anul 2023 cuprinde o evaluare detaliată a măsurilor de decarbonizare pentru toate sectoarele. Pentru a atinge obiectivul de reducere cu 40,8% a consumului GES în 2030, stabilite în cadrul celei de-a doua rapoarte din 2020, Moldova a angajat în creșterea producției de energie din surse regenerabile în consumul final de energie de la 17% în 2020 la 27% în 2030. Republica Moldova este slab înzestrată cu resurse de energie din combustibili fosili și depinde de importurile de energie, sub forma de gaze naturale, produse petroliere și energie electrică. Existarea producătorilor de energie regenerabile este conectată la posibilitatea de dezvoltări unui sistem balneat de mărime de decarbonizare a capacității, un pilon de bază fiind, în special la posibilitatea promovării dezvoltării capacității de autoconsum și a consumului, pe baza implementării mecanismului de sprijin ”contoriare netă”. Substratul prin mecanismul ”facturare netă” înregistrat în anul 2024. Odată cu simplificarea procedurilor, reducerea costurilor echipamentelor și sunt înregistrată o creștere semnificativă a interesului și numărului de beneficiari. Astfel de 17 beneficiari cu o putere totală de 45 MW în anul 2023, în ianuarie 2024 acesta a ajuns cifra de 5051 beneficiari, cu o putere totală instalată de 115,3 MW cu mai semnificativă creștere fiind înregistrată în anul 2023 cu 3166 beneficiari noi, cu o capacitate cumulată de 81,8 MW. Acestă dinamică este susținută preponderent prin interesul persoanelor fizice, atât ca număr de beneficiari (76,7% din total), cât și ca capacitate cumulată (68,8% din total). Creșterea implicării sectorului public, ar reprezenta un model și o contribuție semnificativă pentru atingerea obiectivelor de mediu și a crizei energetice. Prezența existentă în Republica Moldova sunt bazele primordiale pentru dezvoltarea de dezvoltare.

Proiectul inițiat de echipa de autori, prezintă nu doar un model de implementare și stabilire în contextul valorificării resurselor proprii bogate, dar și inițiază activități menite să sprijine multiplicarea acestui model în cadrul altor instituții publice, oferirea de materiale de ghidare, care să aibă la bază o evaluare a constricțiilor și oportunităților, și să fie adecvată condițiilor existente pentru a sprijini și facilita deciziile și acțiunile. Legea RM nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea energiei din surse regenerabile stabilește cadrul de reglementare pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile. Hotărârea Guvernului RM nr. 481 din 8 decembrie 2021 stabilirea și limită maximă de capacitate de 410 MW de energie din surse regenerabile care trebuie atinsă până în anul 2025. Din această, a fost stabilit prin hotărâre capacitatea de 165 MW pentru amari producători. Politică se bazează pe principiul eficienței energetice pe termen lung. ”Pachetul legislativ al UE „Planul corect pentru țări europene” este parțial transpus în noua lege privind eficiența energetică a Republicii Moldova. Eficiența energetică este prioritatea numărul unu pentru creșterea securității și a rezilienței energetice a Republicii Moldova. Modificările apăsătoare ale Legii privind eficiența energetică creează cadrul legal favorabil pentru obligativitatea sau amănunțita a proiectelor în domeniul eficienței energetice, care contribuie la reducerea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră. Republica Moldova își asumă angajamentul de a implementa eficiența energetică în proporție de 3% pe an în ciclurile autorităților publice centrale și, începând cu anul 2024, să comunicează anual cel puțin 0,8% din valoarea medie a consumului de energie înregistrat în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022. Retorica și investițiile în sectorul energetic sunt esențiale pentru asigurarea unei baze mai solide pentru o creștere economică robustă, precum și pentru securitatea energetică și pentru îndeplinirea angajamentelor internaționale în materie de energie durabilă asumate de Republica Moldova.

Obiectivul: Scopul acestui lucrări este în analiza potențialului de decarbonizare a sectorului de eficiență energetică în Republica Moldova prin identificarea oportunităților și barierelor de instalare a panourilor fotovoltaice în cadrul instituțiilor publice din perspectiva rezilienței economice, care vor permite elaborarea de recomandări ajustate privind extinderea proiectelor de energie regenerabilă în cadrul câmpului public din țară.

Novitatea și originalitatea: La momentul de față, în Republica Moldova, nu există un ghid metodologic dedicat privind indicatorii sau etapele de implementare a proiectelor de instalare a panourilor fotovoltaice în cadrul organizațiilor publice. Prezentul studiu de caz reprezintă o oportunitate pentru identificarea și descrierea etapelor de implementare a proiectelor regenerabile în contextul situației Republicii Moldova, și va servi drept suport științific și practic pentru realizarea unei asemenea ghid, care amănunțit și elaborat de autori studiu. Un element cheie al studiului îl reprezintă evaluarea și ghidarea instituțiilor pentru utilizarea resurselor proprii de instalare, fapt care va conduce la creșterea numărului de proiecte similare, implementat în afara unui suport din partea partenerilor de dezvoltare.

Metodele de cercetare: Cercetarea prezintă rezultatele unui studiu de caz integrat, aplicativ în cadrul instituțiilor publice Institutul Național de Cercetări Economice și Academiei de Studii Economice din Moldova, implementarea în etapele analizei SWOT. Datele pentru realizarea proiectului de cercetare pentru alimentarea cu energie electrică a unei centrale fotovoltaice INCE, ASEM, sunt: avizul de rezonare, sarcina de proiectare aprobat de către beneficiar, ASEM, documente normative valabile pentru proiectare. Studiul se bazează pe datele furnizate de Premier Energy SA și INCE, ASEM. Analiza, sinteza și compararea au fost utilizate ca metode de cercetare. La etapa a doua, va fi efectuat o evaluare estimă, pe baza de chestionare și a celor mai relevante instituții publice pentru a evalua factorii conștienți și facilitatori pentru implementarea unor proiecte similare din surse proprii.

Rezultatul științific: Ghid metodologic integrat pentru formularea și măsurarea rezilienței sectorului energiei regenerabile în cadrul instituțiilor publice din Republica Moldova, și aplicativ pentru implementarea de proiecte similare în cadrul instituțiilor publice.

Energy trend

Energy trend

Energy trend

Rezultatele principale obținute în anul 2024

Direcția "Cercetărilor în finanțare sustenabilă și reziliență" (O.3 și O.4)

A fost **dezvoltat conceptul teoretic privind finanțarea sustenabilă**. A fost analizată finanțarea sustenabilă, incluzând instrumente economice pentru economia verde și circulară, pe baza politicilor UE (Pactul Verde, Taxonomia UE, obligațiuni verzi), cu adaptare pentru Republica Moldova.

A fost realizat **studiul privind finanțarea sustenabilă**. Studiul analizează aspectele teoretice și experiența țărilor UE, realizând comparații asupra practicilor europene și cercetări empirice la nivel național privind pregătirea, motivația și informarea populației în tranziția către un model economic sustenabil. Rezultatele oferă un cadru solid pentru identificarea și implementarea celor mai eficiente mecanisme de adaptare în Republica Moldova.

Cercetarea a inclus la fel:

Studiul **Comportamentul consumatorului față de îmbrăcămintea reciclată în Republica Moldova**. La sondaj au participat 662 de respondenți.

Studiul **Evaluarea gradului de cunoștințe, conștientizare și atitudine față de politicile de sustenabilitate și mediu promovate de UE**. La sondaj au participat 1419 respondenți.

Rezultatele principale obținute în anul 2024

Direcția Cercetărilor în agricultura durabilă și reziliență (O.5, O.10)

O.5 S-a elaborat și configurat modelul de agricultură durabilă, integrând principiile agriculturii sustenabile și parametrii de reziliență, adaptat la condițiile Republicii Moldova pentru a spori reziliența sectorului agricol.

Modelul conține o serie de parametri cuantificabili specifici sectorului agricol autohton și permit o analiză atât cantitativă, cât și calitativă.

Modelul conține o serie de parametri cuantificabili specifici sectorului agricol autohton. Indicatorii măsurabili includ: (1) parametri agricoli; (2) parametrii naturali/biodiversitatea; (3) parametrii socio-economici.

Au fost elaborate instrumentele de sprijin economic a activității antreprenoriale în sectorul agricol - tarife de costuri și normative ale veniturilor nete. S-au calculat 5114 de unități de tarife pentru anul 2024:

3157 de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate pentru ÎMM

363 de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate pentru gospodăriile mici țărănești/de fermier și pentru gospodăriile casnice auxiliare

1594 de tarife privind produsele agricole pentru întreprinderi mari și mijlocii.

Au fost elaborate 18 normative ale veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic pentru a.2023

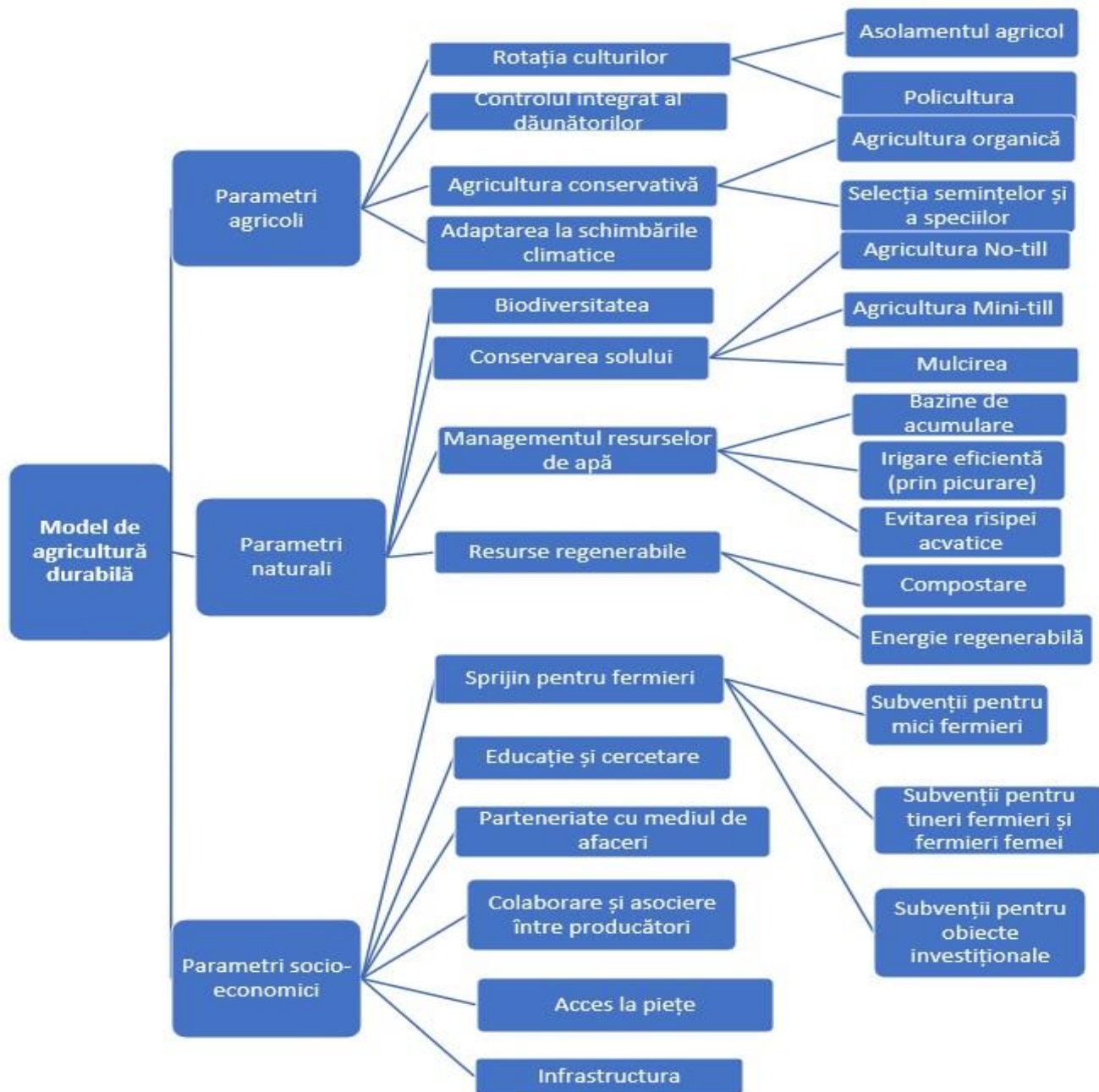

Figura 1. Modelul de agricultură durabilă și modernă, axat pe sporirea rezilienței sectorului agricol al Republicii Moldova

Rezultatele principale obținute în anul 2024

Direcția cercetărilor în domeniul competitivității întreprinderilor autohtone (O.6, O.10)

A fost **elaborat cadrul metodologic pentru evaluarea competitivității întreprinderilor**, bazat pe analiza teoriilor privind competitivitatea și a bunelor practici europene care vizează privind evaluarea competitivității. Acesta include un sistem de indicatori relevanți și o bază de date structurată pe clase de mărime, conform Legii Nr. 179/2016. (O.6)

A fost dezvoltat **Indicele Competitivității Întreprinderilor (ICI)**, un indice compozit bazat pe cinci sub-indici esențiali: poziția pe piață, eficiența utilizării resurselor, rentabilitatea, lichiditatea și stabilitatea întreprinderilor. Acesta permite compararea competitivității întreprinderilor între sectoare, regiuni. (O.6)

Au fost calculate **Costurile unitare ale muncii (CUM)** și **Ratele reale efective de schimb (REER)**, indicatori importanți pentru evaluarea competitivității unei economii, a unui sector sau întreprinderi. A fost realizată analiza evoluției acestora pentru Republica Moldova precum și a factorilor care îi determină, oferind o perspectivă asupra dinamicii economice și competitivității țării. O parte din rezultate au fost aplicate de către MDED în cadrul Screening-ului Bilateral Moldova-UE Criteriul Economic din 14 octombrie 2024 (Scrisoare de confirmare MDED nr. 10-3283 din 29.10.2024). (O.11)

Rezultatele principale obținute în anul 2024

Dirrecția cercetărilor în domeniul bunăstării populației și al nivelului de trai al păturilor vulnerabile în conformitate cu standardele UE (O.7, O.8)

A fost **dezvoltat cadrul metodologic pentru evaluarea bunăstării populației vulnerabile** (pensionari, copii, femei, șomeri, tineri NEET), adaptat standardelor europene. Au fost **determinați factorii care influențează nivelul de trai** și propuse soluții pentru reducerea excluziunii sociale, promovarea egalității de gen și îmbunătățirea condițiilor economice și sociale, inclusiv pentru copiii din familiile vulnerabile și pensionarii din mediul rural.

A fost **estimat impactul protecției sociale asupra grupurilor vulnerabile, precum și inegalitățile economice și salariale din diferite categorii sociale**. Studiul a evidențiat vulnerabilități economice în Republica Moldova, reflectate prin discrepanțe între pensiile de invaliditate și minimul de existență, acces limitat la servicii rurale și inegalități salariale de gen. Pentru reducerea acestora, s-a propus ajustarea pensiilor, extinderea accesului la servicii sociale și medicale și politici de echilibrare a remunerării și muncii neremunerate.

A fost **elaborat un instrument de evaluare a infrastructurii instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova**, fundamentat pe un indice compozit – **Indicele de Evaluare a Infrastructurii Educaționale (EIGI)**.

Lucrări științifice publicate – 129, inclusiv

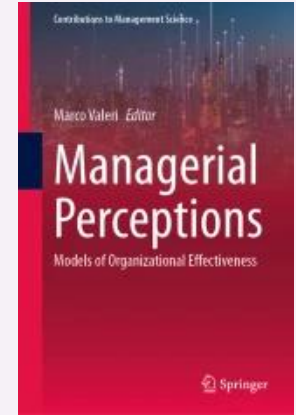
- 7, capitole în monografiile internaționale, inclusiv 1 capitol în monografie indexată în Springer;
- 10 articole științifice publicate în reviste și culegeri indexate în Web of Science și Scopus ;
- 23, articole publicate în reviste de specialitate din străinătate, indexate în baze de date internaționale recunoscute (BDI);
- 19 articole au fost publicate în reviste naționale acreditate, categoria B+ și B;
- 64 de articole sunt incluse în culegeri ale conferințelor științifice, dintre care 20 publicate în volumele conferințelor internaționale publicate peste hotare și 44 în volumele conferințe internaționale editate în Republica Moldova;
- 3 cărți de specialitate, s.a.

2 opere științifice certificate prin adeverințe privind înscrierea obiectelor dreptului de autor și ale drepturilor conexe, AGEPI

Alte publicații:

Buletinului Analitic "Tendințe în Economia Moldovei" - 2;

Postere prezentate la expoziții/saloane de invenții – 6

GRIBINCEA, C. **The costs of circular economy models in the food industry from Moldova.** In: V. MARCO (ed.), *Managerial practices. Models of Organizational Effectiveness.* Emerald, Springer, 2024,

STRATAN, A.; T. COLESNICOVA; A. ROJCO and L. SAVGA. Quality of life of the population of the Republic of Moldova: Assessment, challenges, and solutions. In: *Approaches on the quality of life. Cross-border perspectives.* (Chapter 1. pp. 1-42). Frankfurt am Main: CEEOLPRESS. ISBN: 978-3-949607-34-9, E-ISBN-13: 978-3-949607-35-6.

Publicații importante

1. **GRIBINCEA, C.** The costs of circular economy models in the food industry from Moldova. In: V. MARCO (ed.), Managerial practices. Models of Organizational Effectiveness. Emerald, Springer, 2024, pp. 171-209. ISBN 9783031678486.
2. MIHAI, F; V. ISHCENKO; V. **IORDACHI**; V. IVANOVA and N. DZEBISASHVILI. Circular Economy and Waste Management in Eastern Europe. Capitolul 3. In: N. PRŽULJ and Z. GOVEDAR (eds), Natural Resources and Biotechnologies. Academy of Science and Arts of the Republic of Srpska. Banja Luka, 2024 pp. 57-94. <https://doi.org/10.7251/PRB2401057M>,
3. **PISANIUC, M.** and V. TIMOFEEV. Shaping International Business under The Impact - Big Data. In: Scientific thought development: Economy and Trade. Monographic series European Science. Karlsruhe, 2024, sge31-01, pp. 5-42
4. **STRATAN, A.; T. COLESNICOVA; A. ROJCO** and L. SAVGA. Quality of life of the populatin of the Republic of Moldova: Assessment, challenges, and solutions. In: Approaches on the quality of life. Cross-border perspectives. (Chapter 1. pp. 1-42). Frankfurt am Main: CEEOLPRESS. ISBN: 978-3-949607-34-9, E-ISBN-13: 978-3-949607-35-6.
5. **ȘARGU, L.** and I. PRIGOREANU. Aspects of the particularities and characteristics of sustainable management. In: ȘARGU, L.; G. IGNAT; M. CERNAVCA; C. L. COSTULEANU; C. I. IDRICEANU; C. MANEA; I. PRIGOREANU; A. D. ROBU; M. ROBU, A. USTUROI and O. CERNAVCA (eds.), Resilience, management, sustainability, and interdisciplinarity, pillars in business. Plovdiv: HSSE Publishing Complex, 2024, pp. 65-90. ISBN 978-619-7774-09-2.
6. **ȘARGU, L.** Concern for organizational change through the lens of economic resilience factors. In: ȘARGU, L.; G. IGNAT; M. CERNAVCA; C. L. COSTULEANU; C. I. IDRICEANU; C. MANEA; I. PRIGOREANU; A. D. ROBU; M. ROBU; A. USTUROI and O. CERNAVCA (eds.), Resilience, management, sustainability, and interdisciplinarity, pillars in business. Plovdiv: HSSE Publishing Complex, 2024, pp. 9-44. ISBN 978-619-7774-09-2.
7. ȘAVGA, L.; **R. PERCIUN** and **V. POPA**. Air quality - An essential component of quality of life: The case of the Republic of Moldova. In: Approaches on the quality of life. Cross-border perspectives. Frankfurt am Main: Ceeolpress, 2023, pp. 397-431. ISBN 978-3-949607-34-9, E-ISBN-13 978-3-949607-35-6.

1. **GUTIUM, T.;** C. EFREMOV and V. LEU. Green energy in electricity production: Evolution and determining factors. Energy Environment Efficiency Resources Globalization. 2024, vol. 10, issue 2, pp. 83-96. ISSN 2668-7003, ISSN-L 2457-5011.
2. IGNAT, G.; **L. ȘARGU;** I. PRIGOREANU; N. C. ȘARGU; A. ULINICI and G.-D BORDEIANU. Assessing the sustainability of agricultural bioenergy potential in the European Union. Energies. 2024, vol. 17, pp. 1-25. ISSN 1996-1073.
3. **NOVAC, A.** Evaluation of human capital in the entrepreneurial ecosystem of the Republic of Moldova: The urban-rural perspective. Scientific Papers. Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 2024, vol. 24, issue 3, pp. 589-598. ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952.
4. **TIMOFEI, O.;** V. IORDACHI and R. PERCIUN. Consumer behavior towards recycled clothing. Cogito. 2024, vol.16, no. 3, pp. 119-140. Bucharest: Pro Universitaria. ISSN 2068-6706. Disponibil:
5. **IORDACHI V.;** O. TIMOFEI and R. PERCIUN. Consumer Decision Drivers in the Republic of Moldova: Choosing Recycled Clothing for a Sustainable Future. Calitatea vieții. 2024, vol. 35, nr. 4, pp. 199-222. ISSN 1018-0389, eISSN 1844-5292. BDI: SCOPUS.
6. **TIMUS, A. and T. IATISIN.** The role of investments in the modernization and development of the vitivincultural sector. Scientific Papers. Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 2024, vol. 24, issue 4, pp. 837-843. ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952.
7. **TOACA, Z.;** T. IAȚIȘIN and T. COLESNICOVA. Evolution of Moldovan foreign trade in the context of european integration. Cogito Multidisciplinary Research Journal. 2024, vol. 16, no. 4, December, pp. 154-176. ISSN 2068-6706.
8. **TURETCHI, V.** Methodological aspects of elaboration of cost rates applied in the agricultural sector of the Republic of Moldova. Scientific Papers. Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 2024, vol. 24, issue 4, pp. 869-876. ISSN 2284-7995, eISSN 2285-3952.
9. DUCA, G.; **A. STRATAN and T. GUTIUM.** Identifying priority export products: Case of the Republic of Moldova. In: XU, J.; N. A. BINTI ISMAIL; S. DABO-NIANG; M. H. ALI HASSAN and A. HAJIYEV (eds.), The Eighteenth International Conference on Management Science and Engineering Management. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. Singapor: Springe, 2024, vol. 215, pp. 1538-1549. ISBN 978-981-97-5097-9

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale cu rapoarte, expoziții, distincții obținute în 2024 Organizarea manifestărilor științifice (O.9)

1. Conferința Științifico-Practică Internațională **“Economic Growth in the Face of Global Challenges. Consolidation of National Economies and Reduction of Social Inequalities”** XVIIIth edition, October 10-11, 2024.

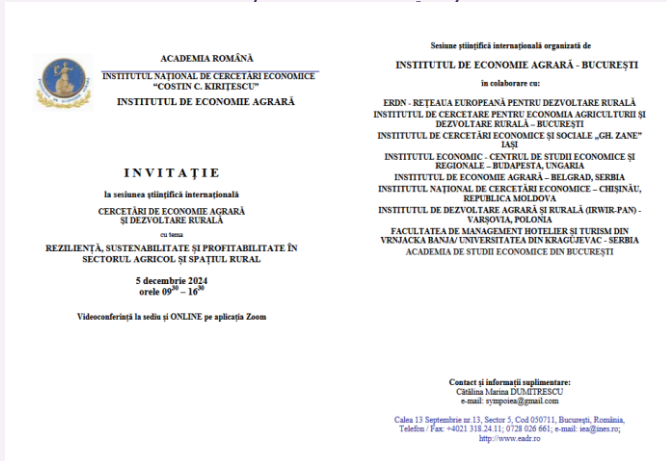
2. Conferința Științifică Internațională **"Contabilitatea și finanțele - limbaje universale ale afacerilor"**, aflată la a ediția a IX-a, s-a desfășurat vineri, 26 aprilie 2024, Organizator: Universitatea Constantin Brâncoveanu, Pitesti; INCE, ASEM este co-partener.

3. Conferința Științifico-Practică Internațională **”Suport contabil, analitic, organizatoric și economic pentru dezvoltarea regiunii”**, ediția a VII-a a, 25 aprilie, 2024, Kiev, Universitatea Națională a Ucrainei de Est Volodymyr Dahl, INCE, ASEM este co-partener al acestui eveniment.

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale cu rapoarte, expoziții, distincții obținute în 2024 Organizarea manifestărilor științifice

4. Simpozionul internațional ”Economie Agrară și Dezvoltare Rurală – Tendințe și Provocări - 2024. Agricultură și economia rurală între tradiție, inovare și sustenabilitate”. Ediția a XV-a, 21 – 22 noiembrie 2024, București, România.

5. Sesiunea științifică internațională ”Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală”, ”Reziliență, sustenabilitate și profitabilitate în sectorul agricol și spațiul rural”, 5 decembrie 2024, București, Institutul de Economie Agrară în parteneriat cu INCE.

6. International Scientific Conference - "Sustainable Agriculture and Rural Development V", organizată de Institute of Agricultural Economics, Serbia, Belgrad, 12-13 decembrie 2024.

<https://www.iep.bg.ac.rs/images/stories/izdanja/Books%20of%20Abstract/Abstract%202025%20LQ.pdf>

Organizarea manifestărilor științifice naționale și internaționale (O.9)

Lansări publice – 3

„Tendințe în Economia Moldovei” (aprilie, octombrie)– 2 ediții

"Implicarea cetățenilor în tranziția ecologică: evaluarea atitudinilor de sustenabilitate", 11 octombrie 2024

Workshop-uri internaționale -3 inclusiv

„Instrumentele de politică fiscală în vederea integrării europene a Republicii Moldova”, 17 iunie 2024

"The socio-economic trends in the Republic of Moldova and Ukraine: development, challenges and opportunities", 26 noiembrie 2024

Mese rotunde – 5, inclusiv

Masă rotundă "Implicarea cetățenilor în tranziția ecologică: evaluarea atitudinilor de sustenabilitate", 11 octombrie 2024

Masa rotundă „Analiza factorilor de competitivitate ai întreprinderilor din Republica Moldova”. INCE, 29 noiembrie 2024,

Lecție publică „Rolul mediului economic național asupra competitivității companiilor naționale și străine”, 04 martie 2024

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale cu rapoarte, expoziții

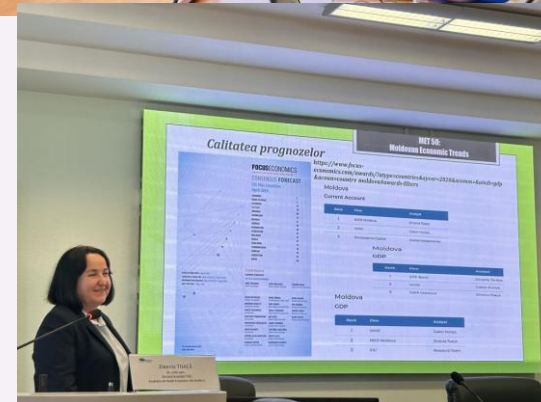
38 rapoarte și comunicări la evenimente științifice internaționale

(organizate peste hotare), inclusiv în plenară

Peste **60** de prezentări/comunicări la evenimente științifice internaționale

(organizate în țară), dintre care **13 sunt reflectate sub formă de abstracte**

Postere prezentate la expoziții internaționale - **6**

Impactul științific, social și economic al rezultatelor obținute, perspective de implementare

Impactul științific se reflectă în dezvoltarea unor modele inovatoare și a unui cadru metodologic pentru măsurarea rezilienței economice, finanțării sustenabile și bunăstării sociale. Rezultatele, validate prin publicații de prestigiu, oferă suport fundamentat pentru elaborarea politicilor publice și soluțiilor economice aplicabile.

Impactul social se manifestă prin diseminarea rezultatelor și informarea publicului despre tendințele economice, modelele de business sustenabile și educația pentru dezvoltare durabilă. Lansările publice, evenimentele științifice și promovarea în mass-media au facilitat accesul larg la informații, sprijinind dialogul public și conștientizarea tranziției către o economie verde și incluzivă.

Impactul economic constă în elaborarea unor soluții fundamentate pentru creșterea competitivității și sustenabilitatea macroeconomică. Modelele predictive și indicatorii economici dezvoltați oferă suport decizional autorităților, facilitând integrarea Republicii Moldova în spațiul european. De asemenea, instrumentele propuse pentru sectorul agricol și tranziția energetică, inclusiv tarifele de costuri și proiectele privind energia verde, sprijină adoptarea unor practici eficiente și sustenabile.

Pregătirea cadrelor în anul 2024 (O.11)

Teze susținute - 4

- **IAȚIȘIN Tatiana.** Strategii investiționale de modernizare a sectorului vitivinicol, Specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniu de activitate; [7 mai 2024](#)
- **NASALCIUC Irina.** Managementul Investițiilor în Sectorul Energiei Regenerabile al Republicii Moldova. Specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniu de activitate, 23 mai 2024
- **HEGHEA Ecaterina.** Politici manageriale de diminuare a excluziunii sociale a persoanelor vârstnice, Specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniu de activitate; 30 mai 2024, https://www.youtube.com/watch?v=832IIWqE_9M&feature=youtu.be
- **LUCAȘENO Eugenia.** Strategii de modernizare a sectorului agricol al Republicii Moldova. Specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniu de activitate; 15 octombrie 2024, <https://www.youtube.com/watch?v=amO-oOzqJE4&t=2961s>

Teze dr./dr.hab. în pregătire – 9

Teze de doctor habilitat în pregătire -2 (din cadrul subprogramului)

Teze de doctor – 7, din care 5 sunt aspiranți ai subprogramului

Vizibilitate și recunoaștere

Oportunități și bariere în implementarea panourilor fotovoltaice în cadrul instituțiilor publice. Studiu de caz: Centrala fotovoltaică pentru instituția publică – Institutul Național de Cercetări Economice, ASEM. Autori: Viorica POPA, Sergiu ȚIRIGAN, Cristina UNGUR, Nicolae POPA. **Medalia de ARGINT.**

Măsurarea rezilienței economice a Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, Proiect, etapa I – 2024. Echipa: Angela TIMUȘ, Viorica POPA, Cristina UNGUR, Alina IANIOGLO, Sergiu ȚIRIGAN, Nicolae POPA, Mircea GUTIU, Lilia ȘARGU, Ana GUMOVȘCHI, Zinovia TOACĂ. **Medalia de BRONZ.**

6 - Medalii obținute la Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic EXCELLENT IDEA – 2024

**Diplome de onoare a
Ministerului Educației și
Cercetării**

Dr. hab., Perciun Rodica
Gribincea Corina dr.,
Lucașenco Eugenia dr.

**Diplome de onoare a Academiei
de Științe a Moldovei**
Ianioglo Alina, dr., conf.univ.

Impactul și integrarea cercetării economice la nivel economic. Participarea experților INCE, ASEM în screening-ul bilateral pentru **Clusterul 1: Criteriul Economic și implicarea în procesul de prezentare la Bruxelles. (O.11)**

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova

Nr.10-3283 din 29.10.2024

Academia de Studii Economice din Moldova
Dr. hab., prof. univ. Alexandru STRATAN,
Rector ASEM

Copie: **Institutul Național de Cercetări Economice**

Sîmtele Domnulei Rector,

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării exprimă aprecieri doamnei dr. Victoria FALA, doctor în științe economice, cercetător în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice al Academiei de Studii Economice din Moldova, pentru contribuția sa valoroasă în cadrul Grupului de Lucru pentru monitorizarea Criteriului Economic, în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Renarcăm, în mod deosebit, contribuția sa în completarea chestionarului privind nivelul de aliniere a Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, document destinat desfășurării reuniunii de screening bilateral, care a avut loc pe 14 octombrie 2024, la Bruxelles, Regatul Belgiei.

Contribuțiile doamnei FALA, în special în ceea ce privește efectuarea calculului pentru *Costurile Unitare ale Muncii în Republica Moldova, Rata Reală Efectivă de Schimb*, precum și analiza factorilor determinanți ai acestor evoluții, au fost integrate în prezentările naționale aferente subiectului: *Integrarea economică cu UE și competitivitatea prețurilor*.

Rezultatele acestor analize demonstrează importanța abordării științifice pentru monitorizarea Criteriului Economic, în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Secretar de stat

Veronica ARPINTIN

Digitally signed by Anghela Veronika
 Date: 2024.10.31 12:08:59 EET
 Reason: Moldovan Signature
 Location: Moldova
 MOLODOVA EUROPEANEA

Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău, MD-2025. Tel.: +373-22-250-620.
 E-mail: secretariat@ndcei.gov.md Pagina web: www.ndcei.gov.md

Premiul „Paul Bran” pentru ciclul de lucrări „Către o societate mai rezilientă prin contribuția cercetărilor științifice în domeniul competitivității și economiei durabile” dr.,conf. Tatiana Gutium

Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în mass-media (O.9)

Emisiuni radio/TV de popularizare a științei -1

Intervenții în mass-media (publicații în presă; site-uri/portaluri media -11

Expoziția internațională „Eco & Green Expo”. Panelul de discuții „Responsabilitatea extinsă a producătorului și implementarea sistemului de depozit - Oportunitate sau provocare”

<https://www.privesc.eu/arhiva/106087/Expozitia-internationala--Eco---Green-Expo---Panelul-de-discutii--Responsabilitatea-extinsa-a-producatorului-si-implementarea-sistemului-de-depozit--->

Rețele de socializare active/pagini web de promovare a proiectelor - 6

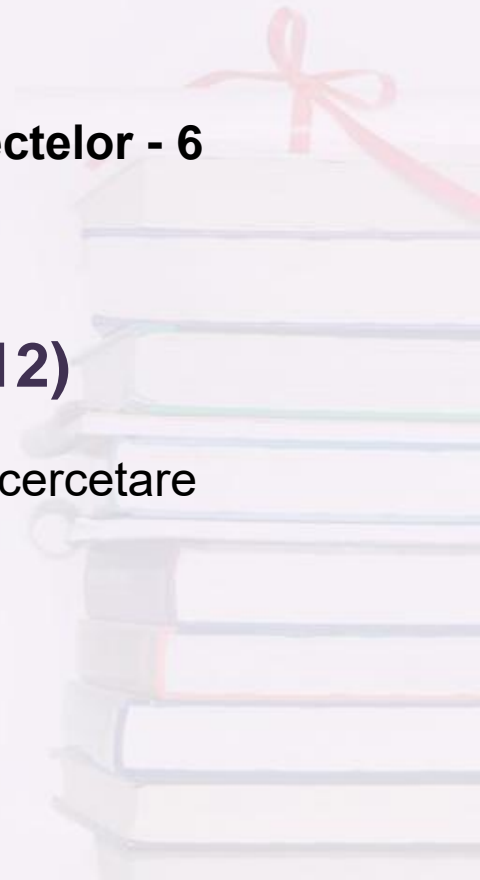
Colaborare la nivel național și internațional (O.12)

Colaborarea cu **19** organizații internaționale, instituții și centre de cercetare

Colaborarea cu **14** instituții publice, universități și organizații

Grupuri de lucru -**7**;

Avize și note de analiză economică - **5**;

Proiecte bilaterale implementate și obținute în 2024

Proiecte internaționale

1. Support to Emergent Clusters in Cahul and Ungheni regions in successful implementation of Non-Reimbursable Financial Assistance Program through technical assistance related to procurement of equipment/goods/works/services, coupled with training, coaching, consulting, awareness raising and promotion activities, to stimulate the entrepreneurship culture through clustering approach of the Focal Regions, Proiect PNUD director Perciun Rodica, dr. hab (2022-2024)
2. "Developing and improving the STEAM skills of students and teachers for curriculum innovation and sustainable development of higher education institutions and local businesses" – skills4future, ERASMUS+, finanțat de Comisia europeană, 2023 – 2026, conducător din partea INCE – Stratan Alexandru;
3. Promotion activities aiming to strengthen capacities of investment profiles beneficiaries, ID10079548 Proiect PNUD director Perciun Rodica, dr. hab. (iulie 2023-februarie 2024)
4. 'Eco-efficiency and sustainability of small-scale farming: exploring slacks for undesirable outputs and public goods' SECOFARM, finanțat de National Science Centre in Poland, 2023 – 2025, conducător din partea INCE – Stratan Alexandru;
5. **The ERA TALENT project has received funding from the European Union's Horizon Europe Research and Innovation Programme** under Grant Agreement No 101103476 Horizon Europa, coordonator Condrațchi Liliana
6. „**Entrepreneurial and Digital Innovation in Moldova – Supporting Ukrainian Refugees**” Finanțare: GIZ, Program Digital Transformation of SMEs in the EaP (DT4SME), No.22.2181.0-006.00, Agreement No. 81302059, Aprilie 2024 – Martie 2025;
7. **Critical role of Public Employees in Circular Economy Implementation: Embedding Circular Economy Thinking in HEIs**, proiect Erasmus 101179344 – PubCirEco – ERASMUS-EDU-2024-CBHE coordonator MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY, team-leader ASEM Perciun Rodica, dr. hab. (2024-2026)

Proiecte bilaterale

1. PN-IV-P8-8.3-ROMD – 2023-0052, Consolidarea expertizei în integrarea financiară și fiscală, Institutul de Economie Mondială, România (2024-2025). Conducător INCE, ASEM, coordonator: **Angela Timuș**, dr conf.cercet.
2. PN-IV-P8-8.3- ROMD-2023-0215 Studii și investigații privind interplay-ul dintre agricultura regenerativă și economia circulară din România și Republica Moldova” (SIRACE-ROMD), director proiect **Perciun Rodica**, dr. hab (2024-2026)
3. PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0271, Consolidarea rețelelor de cercetare între România și Republica Moldova pentru dezvoltarea de modele de afaceri reziliente la nivel european, director proiect **Cociug Victoria**, (2024-2026)
4. PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0208, Analiza impactului covid-19 asupra principalilor indicatori demografici din România și Republica Moldova prin utilizarea modelarii econometric, director proiect **Pârțachi Ion**, (2024-2026)
5. PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0173 Proiectul bilateral de cercetare „Investigarea dinamicii de întoarcere în Republica Moldova: o analiză calitativă” (ReMiReM)”. Coordonator România: Aron-Zsolt Telegdicsetri; Coordonator Moldova: **Vaculovschi Dorin**, codul de identificare. Perioada de implementare: 2024-2026.

Proiecte naționale implementate

20.80012.7007.10SE „Analiza impactului social pentru sistemul de garanție de returnare a ambalajului reciclabil în Republica Moldova”, conducător de proiect Perciun Rodica, dr. hab., (2024-2025)

23.70105.0807.10T „Elaborarea modelelor de muncă noi în contextul efectelor post-pandemice și consolidarea competențelor pe profesii și domenii de specializare inteligentă în Republica Moldova”, (2024-2025), conducător de proiect Gribincea Corina, dr.

24.80012.0807.09TC „Fortificarea suportului științific și metodologic pentru reducerea vulnerabilității sociale prin creșterea nivelului incluziunii financiare a grupurilor cu venituri mici”, conducător de proiect Ungur Cristina, dr.

Proiecte COST implementate

1.	CA21103 Implementation of Circular Economy in the Built Environment (CircularB) https://circularb.eu/ ;	dr. Iordachi Victoria	2023-2027
2.	CA20133, Cross-Border Transfer and Development of Sustainable Resource Recovery Strategies Towards Zero Waste (FULLRECO4US),	dr. Timofei Olga	2023-2027
3.	CA22156, Transformations international Experience and Research network for Sustainable futures (TransformERS);	dr. Timofei Olga	2023-2027
4.	CA 22141 - Integrated DSS for delivery of ecosystem services based on EU forest policies (DSS4ES)	Gribincea C.	2023-2027
5.	CA23116 - Open Palaeoecological Data - analysing the past building foresight (PalaeOpen)	Gribincea C	2024 - 2028
6.	CA23117 Connecting Critical Pedagogies, Inclusive Art Forms and Alternative Barometers for Urban Sustainability	Popa Viorica	2024-2028

Proiecte depuse la depuse la concursuri naționale și internaționale

Concursul ”Stimularea excelenței în cercetare” – 7 proiecte depuse, finanțat - 1;

Concursul pentru tineri cercetători - 2 proiecte depuse, finanțat -1 proiect;

Proiecte bilaterale cu România – 4 proiecte depuse;

Concursuri de proiecte internaționale -13, dintre care 2 câștigate, 3 –respinse, 8 – în proces de evaluare

EUROINVENT

16th European Exhibition of Creativity and Innovation
Iasi, Romania, 6-8 June 2024 www.euroinvent.org

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

EXCELLENT IDEA – 2024

Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic

Evenimente organizate și colaborare – 2024

Componenta echipei de cercetare, 2024

010301 Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană

Timuș Angela, Dr., conf. cerc., coordonatorul subprogramului

Perciun Rodica, Dr. hab., conf. cerc., coordonator al direcției în subprogram

Vinogradova Natalia, Dr. , conf. cerc., coordonator al direcției în subprogram

Colesnicova Tatiana Dr., conf. cerc., coordonator al direcției în subprogram

Popa Viorica, Dr., coordonator al direcției în subprogram

Lucașenco Eugenia, dr., coordonator al direcției în subprogram

Stratan Alexandru, Dr. hab., prof. univ.

Bajura Tudor, Dr. hab., prof. cerc.

Secrieru Angela, Dr. hab., prof univ.

Cociug Victoria, Dr., conf.univ.

Doga Valeriu, Dr. hab., prof. univ.

Călugăreanu Irina, Dr. hab., conf. univ.

Chistruga Boris, Dr. hab., prof. univ.

Rojco Anatolie, Dr., conf. cerc.

Novac Alexandra, Dr., conf. cerc.

Iordachi Victoria, Dr., conf. cerc.

Timofei Olga, Dr., conf. univ.

Gribincea Corina, Dr.,

Fala Victoria, Dr.

Gutium Tatiana, Dr., conf. univ.

Componenta echipei de cercetare, 2024

010301 Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană

Toacă Zinovia, Dr., conf. univ.

Pisaniuc Maia, Dr., conf. univ.

Ianiolo Alina, Dr., conf. univ.

Ungur Cristina, Dr.

Șargu Lilia, Dr., conf. cerc.

Iașișin Tatiana, Dr.

Baltag Grigore, Dr., conf.

Heghea Ecaterina, Dr.

Pârțachi Ion, Dr., prof. univ.

Ciobu Stela, Dr., conf. univ.

Popa Marina, Dr., conf. univ.

Balan Aliona, Dr., conf. univ.

Vaculovschi Dorin, Dr., conf. univ.

Abramihin Cezara, Dr., conf. univ.

Bogus Angela, Dr., conf. univ.

Barbăneagră Oxana, Dr., conf. univ.

Gumovschi Alina, Dr., conf. univ.

Rusu Svetlana, Dr.

Ceban Alexandru, drd.

Ciobanu Mihail, drd.

Perciun Iulia

Bejenaru Iulia

Bordian Elena

Savcenca Silvia

Boldurat Vladislav, drd.

Jomir Eudochia, drd.

Gutium Mircea, drd.

Țirigan Sergiu, drd.

Garabajii Iulia

Popa Nicolae

Turețchi Viorel

Maier Lidia

Gandacova Svetlana

Romanciuc Andrei

Bragoi Diana

Staver Liliana, drd.

Gagauz Arina, drd.

Niculiță Dumitru, drd.

Chironachi Corina, drd., voluntariat

OBIECTIVELE ANULUI 2025

1. Diagnosticarea strategică a rezilienței economiei naționale și a sectoarelor strategice în contextul proceselor de preaderare, prin dezvoltarea și aplicarea unor metode și indicatori de monitorizare.
2. Fundamentarea sistemelor agricole reziliente prin echilibrarea obiectivelor de durabilitate și creșterea competitivității sectorului agricol.
3. Estimarea competitivității întreprinderilor și dezvoltarea de instrumente pentru redresare, prin analiza SWOT a sectoarelor economice și evaluarea provocărilor și avantajelor.
4. Perfecționarea setului de indicatori de estimare a inegalității și excluziunii sociale utilizând experiența țărilor UE
5. Promovarea rezultatelor cercetării și consolidarea parteneriatelor internaționale prin atragerea tinerilor cercetători, colaborarea cu diaspora și diseminarea rezultatelor la nivel academic, public și societal

Dificultățile în realizarea subprogramului

- Dificultăți în atragerea și implicarea tinerilor cercetători, din cauza ofertelor salariale necompetitive și a oportunităților limitate de avansare profesională;
- Încadrarea disproporționată a cercetătorilor seniori, ceea ce reduce timpul alocat mentoratului și formării noii generații de cercetători;
- Diversificarea proiectelor atrase prin concursuri naționale și internaționale implică un volum mai mare de muncă, ceea ce poate diminua randamentul științific în cadrul subprogramului. În plus, cercetătorii care nu sunt temporar angajați în alte proiecte nu sunt motivați să preia sarcinile suplimentare care apar pe parcursul anului;
- Necesitatea unei instruirii continue pentru integrarea noilor metodologii și tehnologii de analiză economică, în condițiile unei finanțări limitate pentru formare profesională;
- Finanțare insuficientă pentru activitățile de cercetare aplicativă, ceea ce limitează posibilitățile de promovare și implementare a rezultatelor;
- Lipsa echipamentelor și infrastructurii necesare pentru desfășurarea cercetărilor avansate, în special în domeniul analizei economice predictive.